ואפילו הזיק עד שלא חב בעל חוב קדים, ש"מ *ב"ה מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה? לא, לעולם אימא לך מה שגבה גבה ושאני התם דא"ל אילו גבך הוה, לא מינך הוה גבי ליה, דהאי תורא דאזקן, מתניתין משתלמנא: ת"ר שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים וחבל בו בחמשים, זו ושבח ועמד על ארבע מאות, זו שאלמלא (*לא) הזיקו היה עומד על שמנה מאות, זו נותן כשעת הנזק, כחש, כשעת העמדה בדין, שבח מזיק, נותן לו כשעת הנזק, כחש כשעת העמדה בדין, אמר מר: שבח מזיק נותן כשעת הנזק, מני? ר' ישמעאל היא דאמר *בעל חוב הוא וזוזי הוא דמסיק ליה אימא סיפא: כחש כשעת העמדה בדין, °אתאן לר"ע *דאמר שותפי נינהו, רישא רבי ישמעאל וסיפא ר"ע? לא, כולה ר"ע היא והכא במאי עסקינן כשפשטמו, אי כשפשטמו אימא רישא *שבח ועמד על ד' מאות, זו... נותן לו כשעת הנזק, אי כשפשטמו צריכא למימר? אמר רב פפא: רישא משבחת לה בין דפטומה פטומי בין דשבחא ממילא ונותן לו כשעת הנזק, דהיכא דשבחא ממילא נותן לו כשעת הנזק, סיפא לא משבחת לה אלא כשפשטמו. כחש כשעת העמדה בדין, כחש מחמת מאי, אילימא דכחשא מחמת מלאכה אימא ליה "את מכחשת" ואנא יהיבנא: אמר רב אשי "דכחש מחמת מכה דא"ל °קרנא דתורך קבירא ביה: מתני' שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום אמר ר"מ על זה נאמר °ומכרו את השור החי וחצו את כספו א"ל רבי יהודה וכן הלכה קיימת "ומכרו את השור החי וחצו את כספו" ולא קיימת "וגם המת יחצון" ואיזה, זה שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבילה יפה חמשים, זו שוה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת: גמ' ת"ר שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבילה יפה חמשים, זו זה נוטל חצי החי וחצי המת, וזה נוטל חצי החי וחצי המת וזהו שור האמור בתורה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין זהו שור האמור בתורה אלא שור שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום על זה נאמר "ומכרו את השור החי וחצו את כספו" אלא מה אני, מקיים "וגם את המת יחצון" פחת שפחתו מיתה מחצין בחי, מכדי בין ר"מ בין רבי יהודה האי מאה ועשרים וחמשה שקיל והאי מאה וחמשה שקיל מאי ביניהו? אמר רבא *פחת נבילה איכא ביניהו: רבי מאיר סבר פחת נבילה דניזק הוי ורבי יהודה סבר פחת נבילה דמזיק הוי, פלגא, א"ל אביי אם כן מצינו לרבי יהודה תם

מסורת השס"

[כתובות נ"ד ע"ב עד כאן] ותפי' הזיק עד שלא חב קדים לתפיסה וכיון דתפס אמאי מפקינן מיניה: ש"מ. בתמיה דפלוגתא היא בעלמא (כתובות דף נ"ד) דאיכא למ"ד מה שגבה גבה: אית דגרסי ותפי' הזיק עד שלא חב כמי דניזק קדים ש"מ כו' כלומר אע"ג דניזק קדים שיעבודיה קנין ליה אמ': אילו גבך הוה. דכבר גבית ליה קודם שהזיק: לאו מינך משתלמינא. בתמיה: ושבח. ניזק ועמד על ד' מאות זו: שאלמלא כו'. כלומר הוא היל ואיכא למימר שאלמלא לא הזיקו היה עומד על שמונה מאות זו, נותן לו כ"ה זחיס כשעת הנזק ולא מצי א"ל מאי א"ל דאפסדתיך הא שבח מפי' משום דאמר ליה ניזק מי לא חזיקתן הוי שבח דוקאי על תמני מאה. (ל"א שאלמלא לא הזיקו כו' ועכשיו תובע ניזק מאתים חצין של ד' מאות חצי נזק שהפסידו אינו נותן לו אלא כ"ה כשעת הנזק ולשון עיקר): כיחס. הניזק מחמת המכה וגרלה עכשיו הזיקו גדול יותר מתחילה בשעת הנזק נותן לו כפי נזק שבשעת העמדה בדין כדקתמר לקמן "קרנא דתורך קבירא ביה": שבח מזיק. ועמד על ד' מאות: נותן לו. כ"ה זו כשעת הנזק ואין יכול ניזק לומר לו הן לי חלק שמיניה שבו שזכיתי בו משעת הנזק וברשותי הבאתי: כחס כשעת העמדה בדין. ונותן לו חלק שמיניה שבו שבכשותו לחס ולקמן פריך ריש"ל לסיפא: ה"ג כולה ר' עקיבא היא וכשפשטמו. מזיק לשור וחסר ממונו לשבוחיה הלכך לא שקיל ניזק בשבחא: אימא ריש"ל שיבח ניזק ועמד על ארבע מאות זו. אפי' הכי נותן לו כשעת הנזק ולא מצי א"ל "מאי אפסדתיך" משום דא"ל ניזק "אלמלא לא הזיקו היה עומד על ח' מאות": ואי כשפשטמו. לשורו צריכא למימר "דיהיב לו כשעת הנזק" ולא מצי א"ל "מאי אפסדתיך" הא אתי לתשבח משום פטומו הוא ומסר ביה ממונא. ליטנא אחריתא הכי משמע אימא ריש"ל שבח ניזק נותן לו כשעת הנזק ומו לא ולא מצי למימר ניזק מן לי ב' מאות שאלמלא לא הזיקו כו' ואי בשפשטמו ניזק צריכא למימר דלא יהיב ליה מזיק ב' מאות אתי לתשבח משום פטומא הוא וקנינא לי הא ודאי אצטריך לאשמועינן *דאשבחה דאפסדיה דאי לא חזיק הוה קאי אשבחא בהאי פטומא דפטמיה על תמני מאה ולשון רשמעתי ועיקר: ריש"ל נותן לו כשעת הנזק. ולא מצי א"ל "מאי אפסדתיך" בין דפטומי פטמיה בין דשבחא ממילא, והיכא דפטמיה לא הוה אצטריך למימר אלא משום היכא דשבחא ממילא אצטריך לאשמועינן: כחס כשעת העמדה בדין. אריש"ל מהדר: מתני' ותנו לה כספו. דהיינו חצי נזק וכן הלכה. ודאי כן הלכה דמגה נותן לו דהיינו מ"ב אבל אין זה שור האמור בתורה ק"ב ופלגא נזקא דהיינו ע"ה כעין ניזק להפסיד בעי ניזק ע"ה מיתה מתאין בחי. דלמר נבילה לא שייכא גבי מזיק כלל אלא שמין לה הנבילה כמה פחותין דמיה עכשיו משעה שהיה חי ונותן לו מזיק חצי הפחת: הא' קב"ה קא שקיל והאי קב"ה קא שקיל. היכא דנבילה שוי כ' דהא לר"מ גופי' שקיל ל' דנבילה וע"ה מן המי דהיינו חצי הפחת שפחתה מיתה והוו קב"ה ולרבי יהודה נמי נוטל הניזק חצי החי והמת דהיינו כ"ה ובמאי פליגי: פחת נבילה. אם פחתו דמיה משעת מיתה עד שעת מכירה לר"מ דאמר לא שייך מזיק בנבילה, פחת דניזק הוי ולא יהיב ליה אלא חצי מה שפחתה מיתה:

[כתובות נ"ד ע"ב עד כאן]

[ע' מגילה כ"ב תוספות ד"ה אלמלא]

[עיין נג לקמן ע"ב]

[שם]

[לעיל נג לקמן ע"ב]

[לעיל מו:]

גליון השס"

גמ' אתאן לר"ע דתנן דף מז ע"ב תוס' ד"ה ליתא: דתורך כו': ע' לעיל דף ו' ע"ב תוס' ד"ה לא עכרכא:

ע"ל דאשבחה

[*שותפות ופ"נ מאות בהאיש הנ"א מאחנו כפי שבח מינו (ובכן באתרה בכל אין נ"ב מ"ת)]

שם קרנא דתורך כו'

מתני' שור שוה ר' והנבילה יפה ק' רואין השור עכשיו בחייו היה שוה ר' המיתו פחת מדמיו ק' זו ושוה נבילה ק' זו מחצין ק' זו שהן פחיתת השור המת חציים משלם המזיק מנוכו ואקשי' מכדי בין לדברי ר' יהודה בין לדברי ר' מאיר דאמר פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' יהודה חולקין זה וזה זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת דבין לר' מאיר דאמר פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זו לר' יהודה חולקין זה וזה זה נוטל חצי החי זה חצי הנבילה וכך נוטל המזיק • ולר' מאיר נוטל חצי פחת שפחתתו המיתה והיא ע"ה כספים והנבילה בנ' זו הרי קב"ה זו • מאי ביניהו אמר רבא פחת נבילה איכא ביניהו פי' כגון שהיתה שוה הנבילה בשעת מיתה נ' כספים ועכשיו שוה כ' ר' מאיר סבר הנבילה לגיטן לא חייב התורה אלא חצי שפחתתו המיתה והוא ע"ה כספים • ור' יהודה סבר זה וזה חולקין והפכר הנבילה על שניהן נמצא לר' מאיר שנוטל

אילן גבך הוה לאו מינך הוה גבי ליה. תימה אז הוא בדין שיגבה שפסע בשמירתו וי"ל דלא קאמר אלא כלומר דאין גוף השור משועבד לב"ח כמו שהוא משועבד לניזק שמשלם מגופו וכן פירש בקונטרס בריש שור שגנח ארבעה וחמשה (לקמן ד' לו:):

שאלמלא לא הזיקו היה עומד על שמנה מאות זו נותן כשעת הנזק • לא נקטיה לאשמועינן אלא יכלס כל מה שהיה ראוי להשביח אלמלא לא הזיק דמילתא דפשיטא הוא דאלמלא אם נגח שור קטן הייתי סבור שישלם דמי שור גדול לפי שהיה ראוי להיות גדול ומשבחה ועוד אי להכי אצטריך מאי פריך בסמוך אי כשפטמו צריכא למימר אלא י"ל כפי' הקונטר' בלשון אחר: **הכא** במאי עסקינן כשפטמו • וכגון שאין השבח יותר על היציאה אלא היה יותר נהי נמי דאמרינן בחזקת הבתים (ב"ב ד' מב:) דשוקף הוי כיורד ברשות מ"מ מה שאדם רוצה ליתן למפטם לפטם יטול המזיק והמותר יש לו להיות לניזק וא"ת א"כ אמאי אצטריך למיפרך מרישא מסיפא גופה לפרוך אי בשפטמו צריכא למימר וי"ל דסיפא אצטריך דסד"א כיון דאמר ר"ע הוחלט השור הוי ליה מזיק כשפטמו מנין מנותיו על קרן הלבי כמו בהלך למדינה היס וכא אחר ופרנס אשתו (כתובות ד' קז:) ועוד מלינו למימר דאיירי שפיר שהשבח יתר על היציאה והא דקאמר נותן כשעת הנזק לאו דוקא אלא בא להשמיענו שיטול יותר מדמי יציאותיו דכיורד ברשות דמי:

כשפיטמו • וא"ת אמאי מפליג בין שבח לכחס לפלוג בשבח גופיה דשבח ממילא כשעת העמדה בדין וי"ל דלתנא דנקט בריש שבח וכחס בסיפא נמי נקט הכי: **זה** טוטל חצי החי וחצי המת • הא' ליטנא לאו דוקא ולא אתי למימר אלא שמקבל עליו חצי הפחת ולפי המסקנא שקיל בשבחא: **דרבי** מאיר סבר פחת נבלה דניזק • תמ"ג דבפ"ק (ד' י:) נפקא לן מוהמת יהיה לו מ"מ הא' קרא דהכא אצטריך לאשמועינן דלא משלם אלא חצי נזק דאי מוחלו את כספו ה"א שהוא פעמים יותר ופעמים פחות כדמוכח בסמוך דפריך א"כ מנינו הם לר' יהודה דמשלם יותר מה' לרבי יהודה פחת שפחתו מיתה מחצין אלמא נפקא לן מוגם את המת יחצון דלא משלם אלא חצי נזק: **מנינו** מכדי בין ר"מ בין רבי יהודה האי מאה ועשרים וחמשה שקיל והאי מאה וחמשה שקיל מאי ביניהו? אמר רבא *פחת נבילה איכא ביניהו: רבי מאיר סבר פחת נבילה דניזק הוי ורבי יהודה סבר פחת נבילה דמזיק הוי פלגא, א"ל אביי אם כן מצינו לרבי יהודה תם

מגנ"ר

מגנ"ר

מגנ"ר